

1352

Š. BABIĆ

uvod u ekonomiku
poduzeća

ZAGREB
1 9 6 2

UVOD U EKONOMIKU PODUZEĆA

Napisao

dr ŠIMUN BABIĆ

redovni profesor Ekonomskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

III, DOPUNJENO IZDANJE

ŠKOLSKA KNJIGA

ZAGREB 1962

IZ PREDGOVORA PRVOM IZDANJU

Mi imamo već prilično bogatu domaću literaturu o privrednim poduzećima, njihovu poslovanju i njihovim problemima. U mnogo radova tretirano je naročito naše radničko samoupravljanje, ali je dosta pisano i o problemima s drugih područja: o upravljanju uopće i o rukovođenju, o planiranju i samostalnim planovima poduzeća, o organizaciji rada i organizaciji upravljanja, o poslovnim tehnikama, o računovodstvu i knjigovodstvu poduzeća, o troškovima i o snižavanju troškova, o nagrađivanju radnika i o raspodjeli dohotka, o pravnom položaju poduzeća u socijalističkoj privredi itd.

Razumije se da su svi ti problemi obrađivani i s ekonomskog stanovišta, ali su u tom pogledu ipak zanimljive dvije stvari. Prva je ta da još nemamo potpuno izgrađenog znanstvenog sistema ekonomike socijalističkog poduzeća. Druga je po svoj prilici uzrok prvog, a to je da se izraz »ekonomika poduzeća« često koristio za obuhvaćanje prvenstveno materije koja pripada drugim područjima (organizacija rada, tehnika racionalizacije, komentiranje propisa o poduzećima i njihovu poslovanju itd.). Ne osporavajući veliku korist koju smo imali i od izučavanja privrednog poduzeća i njegova poslovanja na taj način, moramo konstatirati da je svakako i to utjecalo na zanemarivanje činjenice da su osnovni predmet ekonomike poduzeća kvantitativni odnosi među određenim ekonomskim veličinama. Od te činjenice polazilo se uglavnom samo u nekim člancima koji su objavljeni u časopisima i u radu dra S. Kukoleče »Principi ekonomije proizvodnje« (1957). Međutim, i ti članci i spomenuti rad dra Kukoleče predstavljaju samo vrijedne fragmente.

Zbog toga vjerujem da »Uvod u ekonomiku privrednih poduzeća« koji se ovdje objavljuje može pridonijeti popunjavanju jedne stvarne praznine, koja je postojala u našoj ekonomskoj nauci o poduzeću. I ovaj je rad, doduše, još daleko od toga da bi se u njemu mogao naći neki potpuno izgrađen i svestrano uravnotežen sistem ekonomike socijalističkog privrednog poduzeća, ali mi se čini da je korisno već to što se ovdje jače naglašavaju nego što je to dosad obično činjeno i ekonomska strana pojedinih pojava u poslovanju privrednog poduzeća i kvantitativni karakter njegovih ekonomskih problema. Uz to sam nastojao da sve probleme razmatram s osloncem na našu konkretnu socijalističku privrednu stvarnost.

Određena količina materije koja se odnosi na organizaciju i racionalizaciju, na upravljanje i planiranje, pa i na privredne propise, kao i na druga područja koja su kod nas obuhvaćana u »ekonomikama poduzeća«, javlja se i u ovoj knjizi. Međutim, težište nije u njoj postavljeno prvenstveno na tu materiju, nego na stvarne ekonomske probleme koji su s tom materijom povezani. U knjizi ne manjka ni neophodni osvrt na tehnologiju i tehniku uopće, ali opet samo zato jer su i to važni faktori s kojima se u ekonomskim kalkulacijama mora računati.

Treba imati na umu i činjenicu da je knjiga namijenjena u prvom redu studentima ekonomije koji tek počinju izučavati privredna poduzeća i njihovu ekonomsku problematiku. Zbog toga su izostavljeni ili obrađeni samo u najkraćim crtama neki problemi koje ekonomika poduzeća inače mora svakako izučavati (kao problemi investiranja, veze s nabavnim i prodajnim tržištem, veze s komunom, s bankom, s društvenim investicionim fondovima itd.). U zamjenu za to posvećeno je više pažnje dijelovima koji će čitaocima omogućiti da što bolje upoznaju socijalističko privredno poduzeće, funkcioniranje njegovih dijelova, njegovu ulogu u našoj privredi i sve ono što se u poduzeću događa, kao i odnos poslovanja poduzeća prema općedruštvenom privrednom procesu.

Činilo mi se važno i to da i obrađena materija i način izlaganja budu takvi da omogućće čitaocima da se priviknu ekonomskom načinu rezoniranja. Nastojao sam pisati i što jasnijim stilom i, koliko je više moguće, precizno i razumljivo, sa željom da knjiga uzmogne poslužiti i drugima. Autor će biti sretan ako ona posluži,